
JUBILEJI – ANNIVERSARIES

Nekatere postaje, ki so zaznamovale življenjsko pot, dejavnosti in ustvarjalne izzive Vekoslava Grmiča

(Ob 100-letnici njegovega rojstva)

Srečko Reher*

4. JUNIJA LETA 1923

se je rodil v idilični vasi Dragotinci ob vznožju radgonskih goric v občini Sveti Jurij ob Ščavnici majhnemu posestniku na Grmičevi domačiji že sedmi otrok: za najstarejšim **Francem**, **Mimiko**, **Frančiško**, **Terezijo**, **Matildo** (umrla je po pol leta) in **Ano** še **Vekoslav – Slavko**¹, kot so ga klicali, in za

* **Srečko Reher**, univ. dipl. teol. in univ. dipl. slov., srecko.reher@guest.arnes.si

¹ Obširneje pa o njegovem življenju in delu: H. Grandovec, Zgodbe iz življenja, v: Zbornik ob 80-letnici škofa Grmiča, v: Znamenje 33(2003) 3–4, str. 166–182; P. Kovačič Peršin, Grmičeva umestitev v zgodovino, v: Zbornik – V spomin škofu dr. Vekoslavu Grmiču, Znamenje 3–4 (2005), str. 65–85; P. Kovačič Peršin, Primer škofa Vekoslava Grmiča, v: Duh inkvizicije in Slovenski katolicizem med restavracijo in preno, 2000, Ljubljana 2012, str. 183–217; M. Žnidarič, Upornik z razlogom. Ob častitljivem jubileju škofa Grmiča, v: Misli iz šole življenja, str. 227–230; Tjaša Mrgole-Jukič, Krščanstvo je biti dober človek, v: Misli iz šole življenja, str. 213; A. Lah, Tisti, ki so mnoge pripeljali do pravičnosti, pa bodo kakor ...« Dan 12,3, v: Zbornik ob 80-letnici škofa Grmiča, Znamenje 33(2003) 3–4, str. 68–73; A. Lah, Vekoslav Grmič: teolog, profesor in škof, BV 1 (2006), str. 7–22; A. Lah, Teologija v dialogu s človekom, ki mu služi, Edinost in dialog 73(2018)1, str. 163–175; Nekatere razsežnosti ekološke misli pri Vekoslavu Grmiču, v: Znamenje 37(2007)7–8, str. 18–29. S. Reher: Ob 90-letnici teologa in humanista škofa Vekoslava Grmiča, Ateistični zbornik, 2013–2014, str. 82–109; Iskalec resnice in večne Resnice, v: Znamenje 33(2003) 3–4, Zbornik ob 80. letnici str. 201–202, Ob dvojnem jubileju škofa prof. dr. Vekoslava Grmiča, Grmičev zbornik, Ob 75-letnici dr. Vekoslava Grmiča in 30-letnici njegovega škofovskega posvečenja, Znamenje 28(1998)3–4, str. 1–4; Iskalec Resnice. Ob 80. letnici in 35. letnici škofovskega posvečenja prof. dr. Vekoslava Grmiča, v: ČZN 2–3 (2003), str. 5–11; Dva jubileja škofa dr. Vekoslava Grmiča: osemdesetletnica in 35-letnica

njim še **Tonček**. Da bi lahko oče preživel devetčlansko družino in izšolal tri sinove, je poleg kmetovanja tudi mizaril: najstarejši **Franc** – salezijanec in dr. teologije – in **Vekoslav** sta se odločila za duhovniški poklic, najmlajši **Tonček** pa za agronoma. Vekoslavu iz **Grmičeve družine** je pripadla čast, da se je s svojim delom vpisal v seznam **Prleških Atencev** kot kritični mislec in evropsko priznani teolog, iskalec resnice in večne Resnice, humanist, pričevalec evangelijskega krščanstva, škof upornik in veliki Slovenec.

Osnovno šolo je obiskoval pri Svetem Juriju, gimnazijo pa v Mariboru, kjer je na začetku vojne leta 1941 končal šest razredov². Ob okupaciji je moral

škofovskega posvečenja, v: Mohorjev koledar, MD, Celje 2003, str. 108–114; Iskalec resnice iz ljubezni, v: Poslednji spisi. Misli o sodobnosti, Založba Unigraf, Ljubljana 2005, str. 5–14; Nekaj postaj na življenjski poti Vekoslava Grmiča, v: Tvegano iskanje resnice. Misli Vekoslava Grmiča, Društvo Znamenje, Petrovče, 2013, str. 267–279; Uresničevalec vatikanske »vzhodne politike« papeža Pavla VI. (Spominski zapis ob petnajsti obletnici smrti škofa in humanista dr. Vekoslava Grmiča), Časopis za zgodovino in narodopisje 2–3 (2020), str. 127–185; Glasnik in pričevalec evangelijskega krščanstva, v: Vekoslav Grmič, škof pričevalec, Kulturni center Maribor, Maribor 2022, str. 125–197, M. Matjašič, Cerkev je zmeraj živela v hudih skušnjavah, v: Zbornik ob 80-letnici škofa Grmiča, Znamenje 33(2003) 3–4, str. 184–213; S. Partljič, Vekoslav Grmič: Verjamem, da duh veje, koder hoče, <http://www.2arnes.si/~gmibiigm2/grmic.html>; J. Rajhman, Vekoslav Grmič šestdesetletnik, v: Znamenje 3(1983), str. 177–179; H. Žvegljč, Vekoslav Grmič – 60letnik, v: Mohorjev koledar, MD, Celje 1984, str. 129; I. Rojnik, Oznanjujte evangelij, v: Zbornik ob 80-letnici škofa Grmiča, Znamenje 33(2003) 3–4, str. 122–126; V. Vuk, Z Grmičem v prijateljstvu, v: Zbornik ob 80-letnici škofa Grmiča, Znamenje 33(2003) 3–4, str. 146–153, A. Petelinšek, »Človek je predvsem to, v kar veruje, kar upa in kar ljubi«, Zbornik ob 80-letnici, škofa Grmiča, Znamenje 33(2003) 3–4, str. 101; J. Lodrant, Tiho kramljanje z osemdesetletnikom, v: Zbornik ob 80-letnici škofa Grmiča, Znamenje 33(2003) 3–4, str. 74–82.; 1939–1949–1989, v: Nabrani spisi, Mežica 2000, str. 50–53; J. Lodrant, Nova maša, v: Nabrani spisi, Mežica 2000, str. 20–35; F. Krajnc-Vrečko, Prof. dr. Vekoslav Grmič: naslovni škof ucchitanski, upokojeni profesor Teološke fakultete: razstava del ob avtorjevi 80-letnici, Teološka knjižnica 2003, Maribor, 16 strani; F. Krajnc -Vrečko, 50 let enote Teološke fakultete v Mariboru (1968–2018), Edinost in dialog 73(2018)1, str. 15–20; A. Maver, Paradoks Vekoslava Grmiča, SHS. Časopis za humanistične in družboslovne študije 2–3 (2013), str. 603–619; A. Maver, Leto 1968 v Cerkvi v Sloveniji in Vekoslav Grmič, Edinost in dialog, 74(2019)1, str. 83–101; Vekoslav Grmič, Quid est veritas?, Razstavni katalog in povzetek referatov s strokovnega posveta ob stoletnici rojstva mariborskega rojstva pomožnega škofa dr. Vekoslava Grmiča (1923–2005). (<https://www.teof.uni-lj.si/vabljeni-na-razstavo-in-strokovni-posvet-grmic-karlin>)

² Vse letnike je končal z odličnim uspehom: spričevala z nižje gimnazije (današnje I. gimnazije Maribor), ki jo je obiskoval I. gimnaziji Maribor od leta 1936–1940, je končal z odličnim uspehom, le tu in tam je imel kakšno štirico (v spričevalo iz 28. junija leta 1940 /peti razred/ so vpisane z rdečim črnilom naslednje ocene: verouk (odlično), slovenski jezik (odlično), srbohrvatski jezik (odlično), francoski jezik (odlično), latinski jezik (odlično), grški jezik (odlično), zgodovina (odlično), zemljepis (odlično), matematika (odlično), telovadba (prav dobro), vedenje (odlično) in končni uspeh: odličen). Izvestja Državne klasične gimnazije v leta 1935–1936, 1936–1937, 1937–1938

prekiniti šolanje, ker družina ni bila sprejeta v heimatbund, zato so take – ki so bili brez pravic in obveznosti – začeli pošiljati na prisilno delo. Grmiča so leta 1942 poslali na delo na neko graščino v vzhodni Avstriji. Ko so ga jeseni istega leta končno sprejeli v organizacijo, se je lahko vrnil domov. Vendar ne za dolgo. Kmalu so ga ponovno poslali na delo: tokrat v Strnišče, današnje Kidričevo, kjer so gradili tovarno letal. Po treh tednih dela je bil regrutiran v nemško vojsko. Imel pa je srečo, da se je zanj zavzel neki nemški oficir, potem ko je videl njegovo spričevalo, in dosegel, da mu ni bilo potrebno oditi na fronto. Tako je sedmi in osmi razred končal na Ptuj, spomladi leta 1944 pa še maturiral z odličnim uspehom. Potem so ga vpoklicali v nemško vojsko. Konec vojne je dočakal v Admontu.

Že tri dni po vrnitvi iz vojske so ga poklicali na okraj v Gornjo Radgono, kjer je postal poverjenik za socialno skrbstvo.³

JESENI LETA 1945

se je odločil, da bo zapustil službo in se vpisal na Teološko fakulteto v Ljubljani. Pred tem je moral opraviti še dopolnilne izpite, s katerimi so mu priznali maturo. Življenje v bogoslovju v Ljubljani je v prvih letih potekalo mirno. Mariborski bogoslovci so stanovali pri jezuitih, od tam pa so hodili na predavanja na teološko fakulteto. Njihov ravnatelj je bil kasnejši mariborski škof dr. Maksimiljan Držečnik. Razmere pa so se spremenile leta 1947, ko so se bogoslovci preselili v stavbo na Dolničarjevi 4 pri stolnici in se je zamenjal tudi ravnatelj. Ravnateljjevanje je prevzel profesor Svetega pisma Stare zaveze dr. Jakob Aleksič, ki je bil popolnoma drugačen od blagega dr. Maksimiljana Držečnika.⁴

JUNIJA LETA 1949

se je sedemnajst bogoslovcev udeležilo delovne brigade Franca Kimovca – Žige. Gradili so študentsko naselje pod Rožnikom.⁵ Istega leta so se začela v

³ Glej literaturo navedeno pod opombo 1.

⁴ J. Lodrant Aleksiča označi kot človeka, ki je »bil zelo tankovesten in /.../ je vedno govoril o brezpogojni vdanosti škofu in poslušnosti svoji vesti.« (J. Lodrant, *Neka tridesetletnica*, str. 45.) Novi oblasti ni bil naklonjen. Označeval jo je s »silami teme«. (Prav tam, str. 45) Potem pa doda še značajsko potezo iz njegovega odnosa do gojencev: »Naš bogoslovski ravnatelj je s svojimi načeli zaradi nas hudo trpel. Še bolj smo pod njim trpeli nekateri njegovi gojenci.« (Prav tam, str. 49)

⁵ Enomesečne delovne akcije so se udeležili: »Okorn, Levstek, Žerdin (salezijanci), Kos (ljubljska škofija), Grmič, Jemec, Kač, Nanut, But, Šopar, Drobež, Golob, Zadravec, Skale, Kuk in Lodrant.« (*Neka tridesetletnica*, v: *Nabrani spi*, Mežica 2000, str. 46. Primerjaj tudi, 1939–1949–1989, v: *Nabrani spisi*, str. 51.)

bogoslovju zasliševanja. Med zaslišanimi je bil tudi Grmič.⁶ Spominja se ga takole: »*Takoj, ko sem se vrnil s 'pogovora' na Udbi, sem ravnatelju Aleksiču povedal, da so me hoteli najeti za sodelavca, vendar sem se odločil, da tega ne bom storil.*«⁷

29. JUNIJA LETA 1950

ga je v mariborski stolnici posvetil apostolski administrator dr. Maksimiljan Držičnik.

5. JUNIJA 1950

je imel novo mašo pri Svetem Juriju ob Ščavnici. Potem pa je moral opraviti še pastoralni – šesti letnik.

LETA 1951

13. 12. je z odliko diplomiral na Teološki fakulteti Univerze v Ljubljani.⁸

Potem je bil en mesec pri vojakih. Zaradi bolezni na pljučih in ker je že dopolnil sedemindvajset let, so ga odpustili domov. Čas do nastopa kaplanske službe – 5. novembra je bil imenovan za kaplana na Vranskem, 11. novembra pa je nastopil službo na Vranskem – je preživel v Logarski dolini.

Prošnja, da bi smel javno opravljati duhovniško službo, je bila rešena šele tri mesece kasneje. Medtem se je moral javljati na notranjem odseku v Celju.⁹ Po smrti župnika Valentina Mötla je v Kroniko župnije Vransko zapisal kratko notico: »*Vršiti pa jo je 'smel začeti' šele februarja 1952.*«¹⁰

OD LETA 1951 DO 1953

je bil kaplan na Vranskem. Leta 1953 je umrl priljubljeni župnik Valentin Mörtl in škof je za župnijskega upravitelja imenoval Vekoslava Grmiča. V Kroniko je zabeležil: »*Po smrti župnika je bil imenovan za župnijskega upravitelja dosedanji kaplan Grmič Vekoslav.*«¹¹

⁶ J. Lodrant, Neka tridesetletnica, n. d. str. 46 in J. Lodrant, 1939–1949–1989, v: n. d., str. 51.

⁷ D. K. Ocvirk, Risi k izmišljivi drugega, v: Zbornik ob 80-letnici škofa Grmiča, Znamenje 33(2003) 3–4, str. 95–96.

⁸ Kopija diplome je objavljena v Razstavnem katalogu in povzetku referatov s strokovnega posveta ob stoletnici rojstva mariborskega rojstva pomožnega škofa dr. Vekoslava Grmiča (1923–2005). (<https://www.teof.uni-lj.si/vabljeni-na-razstavo-in-strokovni-posvet-grmic-karlin>)

⁹ Glej literaturo naštetu pod opombo 1.

¹⁰ Kronika, str. 370.

¹¹ Kronika, str. 373.

OD LETA 1953 DO 1960

je bil župnijski upravitelj na Vranskem. 3. avgusta 1960 je bil z dekretom, ki ga je podpisal škof dr. Maksimiljan Držečnik, imenovan za župnika.¹² Ob kanonični umestitvi je v Kroniko zapisal: »Prevzvišeni g. škof je imenoval za župnika na Vranskem dosedanjega župnijskega upravitelja Vekoslava Grmiča. Umestitev je bila 3. avgusta¹³, opravil jo je prečastiti dekan Janez Atelšek iz Braslovč. Navzočih je bilo 17 duhovnikov.«

Po umestitvi za župnika se je z vso zagnanostjo lotil obnove župnijske cerkve, gospodarskega poslopja in podružničnih cerkva. V sedemnajstih letih bivanja na Vranskem je v Kroniko skrbno zabeležil vsako popravilo na stavbah, nakup liturgičnih predmetov, statične podatke o krstih, porokah in smrtih, izrednih dogodkih v župniji in dogodkih, ki so bili pomembni za kraj.

V tem času pa ni samo obnavljal župnijske stavbe, ampak tudi intenzivno študiral. Razprave o vernih znanstvenikih, ki so mu jih objavljali v verskem listu Oznaniło, je potem obdelal v magistrski nalogi in se začel pripravljati na doktorat.¹⁴

5. OKTOBRA 1961

je doktoriral na Teološki fakulteti v Ljubljani z disertacijo **Teološka vsebina strahu v eksistencializmu** (ciklostil, Ljubljana 1961, 142 strani)¹⁵. Njegov mentor je bil **prof. dr. Janez Fabijan**, somentorja pa **dr. Anton Trstenjak** in **dr. Anton Strle**. Že nekaj dni kasneje, 9. oktobra, je bil promoviran za doktorja teologije.

LETA 1962

Grmič pravi: »Leta 1962 me je fakulteta pozvala, naj se potegujem za mesto predavatelja za dogmatiko. To sem tudi storil, vendar je morala takrat verska komisija dati pristanek za to, da je lahko bil nekdo nastavljen na teološki fakulteti. Komisija je nato iskala podatke, seveda jih je iskala tudi na Vranskem. Očitno jih je dobila od nekoga, ki tej nalogi ni bil dorasel. Verska komisija je potem na podlagi podatkov, ki jih je dobila z Vranskega, odločila, da nisem zaželen na teološki fakulteti. O dogajanju sem obvestil škofa Držečnika, ki je šel k predsedniku komisije Borisu Kocijančiču. Ta je pristal, da postanem

¹² V Kroniko je Grmič zapisal, da je bil umeščen za župnika 3. avgusta. (<https://www.teof.uni-lj.si/vabljeni-na-razstavo-in-strokovni-posvet-grmic-karlin>).

¹³ V dekretu je zapisano, da naj bo umestitev 12. avgusta in naj jo opravi dekan in kozistorialni svetnik Janez Atelšek iz Braslovč v župnijski cerkvi na Vranskem. Prim. (<https://www.teof.uni-lj.si/vabljeni-na-razstavo-in-strokovni-posvet-grmic-karlin>).

¹⁴ Prim: H. Grandovec, n. d., str. 176.

¹⁵ O njegovi disertaciji je pisal F. Pivec v naslednji razpravi: Vekoslav Grmič za življenje brez strahu, ČZN 4(2016), str. 85–95.

predavatelj, če škof Držečnik jamči, da ne bom počel česa protidržavnega.«¹⁶ Na predlog komisije mu je bilo 30. junija 1962 izdano dovoljenje, da sme začeti s predavanji¹⁷. Sprva je predaval dve uri tedensko, ko pa je nehal predavati njegov mentor pri doktorski disertaciji dr. Janez Fabijan, je predaval štiri ure.

15. MAJA 1962

je bil imenovan tudi za prodekana dekanije Braslovče.¹⁸

30. JUNIJA 1962

je postal honorarni predavatelj na Teološki fakulteti v Ljubljani, potem ko je na prošnjo škofa dr. Maksimiljana Držečnika končno le »Komisija za verska vprašanja LRS preklicala svoj ugovor o postavitvi dr. Vekoslava Grmiča za honorarnega predavatelja«.¹⁹

7. MARCA 1963

je imel predavanje na proslavi ob prazniku zavetnika Teološke fakultete v Ljubljani Tomaža Akvinskega z naslovom **Teološki pogled na duhovno situacijo sedanjega človeka**²⁰.

15. JUNIJA 1964

je postal docent za dogmatično teologijo.

LETA 1965

je v Kroniko zabeležil: »*Dokaz vestnega dela in resne volje, da se Cerkev prenovi in odpre svetu, so konstitucije in odloki 2. vatikanskega cerkvenega zbora. Iskren dialog v lastni hiši (podčrtal Grmič).*«²¹

¹⁶ Prim. H. Grandovec, n. d., str. 178.

¹⁷ B. Kolar pravi: »Iz tega rodu študentov se je prvi vključil med profesorje fakultete leta 1962, ko je 'komisija za verska vprašanja LRS preklicala svoj ugovor o postavitvi dr. Vekoslava Grmiča za honorarnega predavatelja'.« (Poslovilna beseda ob smrti prof. dr. Vekoslava Grmiča, naslovnega škofa in nekdanjega profesorja teološke fakultete v Ljubljani, Znamenje 35(2005) 3–4, str. 12.)

¹⁸ Prim. (<https://www.teof.uni-lj.si/vabljeni-na-razstavo-in-strokovni-posvet-grmic-karlin>).

¹⁹ B. Kolar, Poslovilna beseda ob smrti prof. dr. Vekoslava Grmiča, naslovnega škofa in nekdanjega profesorja Teološke fakultete v Ljubljani, v: Zbornik – V spomin škofu dr. Vekoslavu Grmiču, Znamenje 35(2005) 3–4, str. 12.

²⁰ Razprava je bila objavljena v: BV, 25 (1965), str. 39–56.

²¹ Kronika: stran ni oštevilčena.

V ŠTUDIJSKEM LETU 1965/1966

je v zimskem semestru preživel nekaj mesecev na študijskem dopustu v Rimu, kjer je zbiral študijsko gradivo.

V LETIH OD 1966 DO 1968

je za študente izdal naslednja skripta: **O Bogu** (Cirilsko društvo slovenskih bogoslovcev, Ljubljana 1966.) **Dogmatika** (Škofijski ordinariat Maribor, 1967.), **Nauk o poslednjih rečeh** = **Eshatologija** (Cirilsko društvo slovenskih bogoslovcev, Ljubljana 1967.), **Oris nauka o veri** (Cirilsko društvo slovenskih bogoslovcev, Ljubljana 1968.).

4. NOVEMBRA 1967

je bil imenovan z odlokom v škofijski pastoralni svet.²²

6. NOVEMBRA 1967

je postal izredni profesor za sistematično teologijo.

27. FEBRUARJA 1968

je bil imenovan za **mariborskega pomožnega škofa in naslovnega škofa uccihitanskega**. 1. marca je bila v vatikanskem glasilu *L'Ossevatore Romano* in na vatikanskem radiu objavljena vest, da so imenovali za novega naslovnega škofa uccihitanskega in za mariborskega pomožnega škofa gospoda Vekoslava Grmiča. V škofa je bil posvečen na belo nedeljo 21. aprila istega leta. Za škofovsko geslo si je izbral moto: **Oznanjujte evangelij**.

Leta 1971 je škof **Maksimiljan Držečnik** ob svojem srebrnem škofovskem jubileju obudil spomine tudi na imenovanje Grmiča za pomožnega škofa: *»Leta 1959 sem bil zelo bolan. Po operaciji sem odšel takoj na birmovanje in to me je hudo prizadelo. Čisto sem onemogel, zgubil sem spanec. Že takrat sem prosil za pomožnega škofa. Potem sem si počasi opomogel. V Rimu sem med koncilom spet predlagal razne kandidate, pa ni šlo. Tedaj sem sklenil, da bom predlagal na prvem mestu sedanjega pomožnega škofa. Na dan vseh svetih sem se vračal iz okolice v Rim in sem se spotoma ustavil v baziliki sv. Pavla. Bila je obletnica moje nove maše. Pokleknil sem pri glavnem oltarju ob grobu in med drugim pomislil tudi na to zadevo, ki se je vlekla že vrsto let. Nenadoma sem opazil, da je pokleknil poleg mene dr. Grmič, ki je bil takrat v Rimu. V tem sem videl nekakšen božji prst, da je izbira dobra. In bila je res dobra.«*²³

²² (<https://www.teof.uni-lj.si/vabljeni-na-razstavo-in-strokovni-posvet-grmic-karlin>)

²³ H. Žveglič, Vekoslav Grmič – 60 letnik, v: Mohorjev koledar 1984, str. 129.

1. SEPTEMBRA 1968

je postal rektor bogoslovja v Mariboru. Službo je opravljal do 5. novembra 1980, ko se je odpovedal vsem upravnim funkcijam v škofiji.²⁴

12. NOVEMBRA 1968

je postal generalni vikar za osebne zadeve. Službo je opravljal do 5. novembra 1980, ko se je odpovedal vsem upravnim funkcijam v škofiji.

22. NOVEMBRA 1968

je Klub mladih organiziral javno tribuno na temo **Ali je Bog mrtev?**; na njej sta sodelovala teologa **dr. Janez Janžekovič** in **dr. Vekoslav Grmič**, od marksistov pa **dr. Marko Kerševan** in **dr. Zdenko Roter**.²⁵

LETA 1969

7. marca je bil slavnostni govornik na teološki fakultetni proslavi v čast fakultetnemu zavetniku Tomažu Akvinskemu. Predaval je o temi **Teološki pogled na duhovno situacijo sedanjega človeka**.²⁶ Predavanje je štelo za pridobitev naslova (15. 6. 1964 je postal docent za sistematično teologijo, 6. 11. 1967 izredni profesor, 28. 4. 1972 pa redni profesor). V številnih razpravah se ni več dotikal samo strogo teoloških tem, ampak je vse bolj izpostavljal teme, ki postanejo stalnica tudi v naslednjem desetletju: dialog cerkve s svetom, osnove in utemeljitev dialoga z ločenimi brati, oblike modernega ateizma, krščanski humanizem, teološki vidiki dela in druge²⁷.

12. SEPTEMBRA 1968

je postal generalni vikar in vikar za osebne zadeve. Jeseni istega leta so v Mariboru dokončali obnovo stavbe na Slomškovem trgu 20, kamor so se preselili bogoslovci zadnjih treh letnikov mariborske škofije. Grmič je postal ravnatelj (rektor) na novo ustanovljenega bogoslovja (službo je opravljal do leta 1980),

²⁴ <https://www.teof.uni-lj.si/vabljeni-na-razstavo-in-strokovni-posvet-grmic-karlin>

²⁵ M. Kerševan, Resnica in upanje, v: Zbornik ob 80-letnici škofa Grmiča, Znamenje 33(2003) 3–4, str. 49.

²⁶ S. Cajnkar, n. d., str. 202.

²⁷ Sledile so: Teološki pogled na duhovno situacijo sedanjega človeka, BV, 25 (1965), str. 39–56; Geneza greha na zemlji, BV, 25 (1965), str. 51–60; Teološka utemeljitev dialoga z ločenimi brati, BV, 26 (1966), str. 95–103; Bog v stvarstvu, BV, 27 (1967), str. 21–30; Oblike modernega ateizma, BV, 27 (1967), str. 17–210; Teološki vidiki dela, BV 27 (1967), str. 89–108; Temeljne misli o krščanskem humanizmu, BV 28 (1968), str. 5–13; Evolucija in odrešenje, BV, 29 (1969), str. 285–294. Vprašanje božje smrti, BV, 29 (1969), str. 3–11. Ocene: Truhlar K. V., Pokoncilski Katoliški etos, v: BV, 27 (1967), str. 310–311; V. K. Truhlar, Teilhard und Solowjev – Dichtunh und religiöse Erfahrung, v: BV (1966), str. 151–152. Objavil pa je tudi Bibliografijo dr. Janeza Fabijana, v: BV, 27 (967), str. 294–297.

profesor in prodekan novo ustanovljenega Oddelka Teološke fakultete v Ljubljani.²⁸ Istega leta je postal tudi predsednik celjske Mohorjeve družbe in ostal na položaju do leta 1982, ko so ga prefinjeno odstranili.

OD LETA 1968 DO 1980

je izdal naslednje knjige: *Med vero in nevero*, MD, Celje 1969, 112 strani; *Duhovniški sodelavci*, Maribor 1971, 20 strani (soavtorstvo z M. Držečnikom); *Smrt Boga – smrt človeka*, Tromostovje, Ljubljana 1971, 38 strani (soavtorstvo s F. Rodetom); *Mali teološki slovar*, MD, Celje 1973, 114 strani; *Teologija v službi človeka. Teološki pogledi na družbo*, Tinje 1975, 93 strni (skupaj z J. Rajhmanom), *Vprašanje našega časa v luči teologije*, Tinje, 1978, 70 strani (skupaj z J. Rajhmanom); *Iskanje in Tveganje*, I. in II. del ter III. in IV. del, SDD, Ljubljana 1979, 250 strani.

V tem času je začel tudi predavati po številnih tujih univerzah v Avstriji, Nemčiji, na Švedskem, Nizozemskem in v Jugoslaviji. Bil je tudi pobudnik ekumenskih simpozijev: prvi je bil v Mariboru leta 1974, drugi v Lovranu, tretji v Arandjelovcu, četrti v Ljubljani leta 1980, peti v Zagrebu leta 1982²⁹.

LETA 1971

je skupaj z dr. Stankom Cajnkarjem in Edvardom Kocbekom ustanovil revijo *Znamenje*. Vseskozi je bil njen duhovni vodja, glavni in odgovorni urednik pa od 17. do 20. letnika.³⁰ Ob tridesetletnici izhajanja je zapisal: *»Tako je začetka je bilo jasno, da se revija ne bo mogla izogniti vsaki kritični misli, če bo hotela uresničiti svoje poslanstvo, kakor si ga je načrtala. In ker je šlo predvsem za prenovo Katoliške cerkve in sploh prenovo krščanstva na Slovenskem, se je pač naša kritičnost ozirala predvsem na Katoliško cerkev, se pravi, da je skušala sicer blago in v pozitivnem smislu opravljati to svojo nalogo. Razvijali smo zato sveže teološke poglede, tudi teologije osvoboditve in tej teološki misli dali posebno obliko kot 'socialistična teologija', s čimer smo pokazali na nujno potrebo po dialogu med marksizmom in krščanstvom, potrebo po skupnem jeziku med krščanstvom in marksizmom pri zidanju socialističnega družbenega reda, med krščansko etiko in resničnim socializmom. Prav tako smo osvetljevali našo kulturno zgodovino res vsestransko in vrednotili v tem pogledu vedno znova*

²⁸ Prim. Fanika Krajnc Vrečko, 50 let enote Teološke fakultete v Mariboru (1968–2018), *Edinost in dialog*, str. 15–20.

²⁹ Prim. F. Krajc-Vrečko, 40 let ekumenskih simpozijev: Maribor 1974 – Maribor 2014, Teološka knjižnica, Maribor 2014, 24 str.

³⁰ Grmič je v reviji *Znamenje* sodeloval vse od prve številke, ki so jo izdali leta 1971 in do smrti leta 2005: v njej je objavil v rubriki *Razprave in eseji* 159 besedil, v rubriki *Zapisi* 153 besedil; prispeval je 4 prevode; v rubriki *Ocene* je njegovih 127 ocen književnih del in 4-krat se je odzval na polemiko.

tudi prispevek protestantskih piscev k razvoju slovenske kulture, kakor je storil že naš veliki učitelj bl. Anton Martin Slomšek. Zavzemali smo trezna stališča do naše polpretekle zgodovine in načenjali novejša vprašanja filozofije, teologije in sploh humanistike.»³¹

28. APRILA 1972

je postal redni profesor za sistematično teologijo na Teološki fakulteti v Ljubljani.³²

OD 28. 4. 1973 DO 13. 5. 1978

je opravljal službo generalnega vikarja mariborske škofije.³³

15. MAJA 1978 DO 5. NOVEMBRA 1980

je po smrti škofa ordinarija Maksimilijana Držečnika za dve leti in pol prevzel vodstvo mariborske škofije kot **kapitularni vikar** (upravitelj škofije).³⁴

5. NOVEMBRA 1980

je bil imenovan za mariborskega škofa **dr. Franc Kramberger**, dotedanji ravnatelj malega semenišča v Mariboru. Grmič se je odpovedal službi pomožnega škofa in ravnatelja v bogoslovju. Poslej se je posvetil samo še predavanjem na fakulteti, predavanjem doma in v tujini, pastoralnemu delu in pisanju.

1. JUNIJA 1983

je bil odlikovan z jugoslovanskim državnim odlikovanjem **red republike z zlatim vencem**.

OD LETA 1980 DO 2005

je izdal naslednje knjige: *Življenje iz upanja*, Ljubljana, SDD, Ljubljana 1981, 290 strani; *Humanizem, problem našega časa*, Trst, Tržaški tisk, Trst 1983, 298 strani; *V duhu dialoga – za človeka gre*, DZS, Ljubljana 1986, 312 strani; *Družba in socialistična morala*, Ljubljana, DZS, 1987, 87 strani (skupaj z J. Šterom in M. Jogan); *Christentum und Socialismus*, Celovec/Klagenfurt, SZI, 1988, str. 187 strani; *Kristjan pred izzivi časa*, Mariborski tisk, Maribor 1992, 227 strani; *Moja misel*, Založba Unigraf, Ljubljana 1995, str. 232; *Iskanje resnice*, Založba Unigraf, Ljubljana 1997, 216 strani; *Der Mundigen*

³¹ V. Grmič, Ob tridesetletnici, v: Znamenje 30(2000) 1–2, str. 5.

³² Prim. <https://www.teof.uni-lj.si/vabljeni-na-razstavo-in-strokovni-posvet-grmic-karlin>

³³ <https://www.teof.uni-lj.si/vabljeni-na-razstavo-in-strokovni-posvet-grmic-karlin>

³⁴ Kopija dokumenta je objavljena na <https://www.teof.uni-lj.si/vabljeni-na-razstavo-in-strokovni-posvet-grmic-karlin>.

Christsein, Maribor (samozaložba), Maribor 1989, 157 strani; **Ne pozabimo**, Založba Unigraf, Ljubljana 1998, 104 strani; **Izzivi in odgovori**, Založba Unigraf, Ljubljana 2000, 224 strani; **Misli iz šole življenja**, Založba Unigraf, Ljubljana 2003, 232 strani; **Poslednji spisi**, Založba Unigraf, Ljubljana 2005, 151 strani (Knjiga je izšla po smrti; spise sta uredila Srečko Reher in Mitja Hribar).

V tem času so izhajale njegove razprave, krajši zapisi in intervjuji v številnih domačih in tujih revijah ter časopisih: Znamenje, Bogoslovni vestnik, Cerkev v sedanjem svetu, Teologija za laike, Božje okolje, Teorija in praksa, Anthropos, Borec, Obdobja, Seminar slovenskega jezika, literature in kulture, Dialogi, Časopis za zgodovino in narodopisje (ČZN), Svobodna misel, Odsevanja, Pogledi, Koledar Mohorjeve družbe, Prešernov koledar, Evangeličanski koledar, Slovenski jezik v znanosti, V edinosti, Slavistična revija, Razgledi, Večer, Delo, Dnevnik, Ljubljanski dnevnik, Družina, Kulturni radnik, Globus, Socijalna ekologija, Jukić, Svesci, Concillium, Kritisches Christentum, Christ und Sozialist, Neue Wege, Neue Stimme, Korrespondenz Christen für den Sozialismus, Zeitschrift für Christentum und Sozialismus in drugih ter v številnih monografijah in enciklopedijah.

Še naprej je predaval v tujini. Vedno bolj je postajala popularna tudi njegova teologija socializma, še posebej v nemškem prostoru, ki se je oblikovalo v odgovarjanju na zelo aktualno družbenopolitično vprašanje, *»kako v socialistični družbi živimo kot kristjani, katere resnice krščanskega, evangelijskega oznanila nas morajo posebej voditi v našem vsakdanjem življenju in pri našem vsakdanjem delu /.../ socialistična teologija nikakor ne skuša nastopati kot nesporna učiteljica, temveč hoče le v duhu dialoga govoriti o problemih, s katerimi se srečuje veren človek v socialistični družbi, in izzivajo njegovo vernost /.../ hoče se torej glede na svoje izhodišče ravnati po izzivih, ki prihajajo za vernega človeka iz marksističnih nazorov in socialistične prakse. Omenimo samo nekatere takšne izzive: humanizem, osvobajanje človeka ali emancipacija, sekularizacija in revolucionarno spreminjanje sveta v smeri brezrazredne družbe /.../ Naposled uporablja socialistična teologija zakonitosti zgodovinskega materializma tudi pri razlagi evangelija in sploh svetopisemskega izročila, pri razlagi zgodovine krščanstva.«*³⁵

LETA 1990

je prosil, da bi bil razrešen službe predstojnika katedre za dogmatično teologijo.

³⁵ Izhodišča in cilji socialistične teologije, v: V duhu dialoga. Za človeka gre, DZS, Ljubljana 1986, str. 79–105.

LETA 1991

se je formalno upokojil.

OD LETA 1995

so postajale odmevne njegove maše za rodoljube, s katerimi je vsako leto v aprilu izkazal posebno priznanje vsem borkam in borcem, internirancem in taboriščnikom, ki so v letih od 1941 do 1945 darovali življenja iz ljubezni do bližnjih, za domovino in za spremembo krivičnih družbenih razmer.³⁶

LETA 1996

je zaključil pedagoško delo v okviru Katedre za dialog s predavanjem **Kozmični Kristus in ekologija**³⁷. Senat teološke fakultete mu je izrekel priznanje: *»Slušatelji so radi prisluhnili vašim predavanjem tako zaradi jasnosti kot bogate vsebine. Posebej so cenili vaš dialoški pristop, saj ste znali ovrednotiti vsako slušateljevo vprašanje, zavedajoč se, da za njim stoji človek, ki išče in sprašuje. Prva resnica vam je tako bila človek sam, njegovo življenjsko vprašanje /.../ Teološko fakulteto ste službeno ali drugače predstavljali tudi s številnimi predavanji na znanstvenih ustanovah v domovini in tujini. Tako ste poleg promocije slovenske teološke misli opravljali tudi promocijo naše domovine, njene preteklosti ter njenih sedanjih znanstvenih in družbenih naporov.«*³⁸

LETA 1998

je postal častni občan mesta Maribor.

20. APRILA 2002

je postal častni občan rojstne občine Sv. Jurij ob Ščavnici.

13. DECEMBRA 2002

ga je predsednik države Milan Kučan odlikoval s **srebrnim častnim znakom svobode Republike Slovenije**.

³⁶ Govori pri mašah za rodoljube so zbrani v knjigah: Ne pozabimo, Založba Unigraf, Ljubljana 1998, 104 strani; Izzivi in odgovori, v poglavju Spominjamo se, Založba Unigraf, Ljubljana 2000, str. 177–207; Misli iz šole življenja, v poglavju Spomin živi, Založba Unigraf, Ljubljana 2003, str. 119–153; in Poslednji spisi. Misli o sodobnosti, Založba Unigraf, str. 107–121.

³⁷ Razprava je bila objavljena v: Resnica iz ljubezni, Založba Unigraf, Ljubljana 1997, str. 134–143.

³⁸ B. Kolar, n. d., str. 13.

21. MARCA 2005

je po daljši in težki bolezni umrl v mariborskem bogoslovju.³⁹

23. MARCA 2005

Je bila ob 13.30 žalna slovesnost v Kazinski dvorani Slovenskega narodnega gledališča Maribor. Župan Boris Sovič je zapisal: »Spoštovani, ob žalnem dogodku, ko smo izgubili izjemnega človeka, uglednega someščana, častnega občana mesta Maribor in naslovnega škofa, spoštovanega gospoda dr. Vekoslava Grmiča, Vas v spomin na njegovo veličino vljudno vabim na žalno slovesnost /.../.«

Popoldne ob 15. uri so se začele pogrebne slovesnosti na Mestnem pokopališču Maribor na Pobrežju. Pogreba se je udeležilo vseh šest slovenski škofov in okoli sto petdeset duhovnikov ter ogromna množica ljudi. Pri pogrebni maši je v nagovoru nadškof ordinarij **dr. Franc Kramberger** dejal: *»Potem je sledil november 1980. O tem bi raje molčal, pa vendar mi srce tega ne dovoli, da ne bi danes, na dan njegovega pogreba, povedal: Bila sva povezana, najini poti nista šli tako daleč narazen, da se ne bi srečala, si podala roke, si pogledala iz oči v oči z razumevajočim pogledom, čeprav se je odpovedal službi kapitularnega vikarja, rektorja v bogoslovju in službi mariborskega pomožnega škofa. Ohranil je profesorsko službo in bival ob celotni oskrbi v svojem stanovanju v bogoslovju, dokler ni zaradi bolezni prišel v Dom za starejše duhovnike, kjer je v ponedeljek doživel svoj veliki petek. /.../*

Bil je moč molitve! Kadar koli sem ga obiskal, naj je bilo v bolnišnici ali nazadnje v Domu duhovnikov, sem ga našel z rožnim vencem v roki ali na nočni omarici. In mnogi so ga pogosto videvali v frančiškanski baziliki, kjer je najraje v popoldanskem času na samem molil.

Bil je moč dialoga z vsemi: Z mladimi in odraslimi, preprostimi in izobraženci, z vernimi in drugače mislečimi ali celo neverujočimi. Vedno je iskal stične točke s sodobnimi miselnimi tokovi.

Pri vsem delu in poslanstvu mu je šlo za človeka. Mislec in pisatelj Dostojevski pravi: Iskal sem Boga, pa ga nisem našel; iskal sem dušo, pa je nisem odkril; iskal sem brata, pa ga nisem spoznal. Ko pa sem odkril človeka, pa sem našel vse: Boga, dušo in brata. To je tisti humanizem, krščanski humanizem, ki je

³⁹ Zadnja Grmičeva življenjska postaja je zabeležena takole: »V ponedeljek, 31. 3. 2005, ob 16.15 je umrl mariborski naslovni škof dr. Vekoslav Grmič. V torek ob 10.00 uri so ga prenesli v stolnico, kjer je ležal do srede do 10.00, nato pa je bilo slovo in so ga prepeljali v župnijsko cerkev na Pobrežje. Ob 15.00 uri je bil pogreb, ki ga je vodil mariborski ordinarij dr. Franc Kramberger ob navzočnosti 6 slovenskih škofov in 150 duhovnikov.« Prim. (<https://www.teof.uni-lj.si/vabljeni-na-razstavo-in-strokovni-posvet-grmic-karlin>)

*bil značilnost pokojnega Vekoslava. V človeku in po človeku je odkrival Boga, dušo, brata – sebi in drugim.*⁴⁰

VIRI IN LITERATURA

Cajnkár, Stanko: Delo fakultete po ločitvi od univerze, Bogoslovni vestnik 29(1969)3/4, str. 179–202.

Erniša, Geza: Škofu dr. Vekoslavu Grmiču ob 80-letnici življenja in 35-letnici škofovskega posvečenja!, v: Zbornik ob 80-letnici škofa Grmiča, v: Znamenje 33(2003) 3–4, str. 23–25.

Grandovec, Helena: Zgodbe iz življenja, v: Zbornik ob 80-letnici škofa Grmiča, v: Znamenje 33(2003) 3–4, str. 166–182.

Grmič, Vekoslav: V duhu dialoga – za človeka gre, DZS, Ljubljana 1986, 312 strani.

– –: Ob tridesetletnici, v: Znamenje 30(2000) 1–2, str. 5–7.

– –: Iskanje resnice, Založba Unigraf, Ljubljana 1997, 216 strani.

– –: Izzivi in odgovori, Založba Unigraf, Ljubljana 2000, 224 strani.

– –: Misli iz šole življenja, Založba Unigraf, Ljubljana 2003, 232 strani.

– –: Poslednji spisi, Založba Unigraf, Ljubljana 2005, 151 strani (Knjiga je izšla po smrti; spise sta uredila Srečko Reher in Mitja Hribar).

Kerševan, Marko: Resnica in upanje, v: Zbornik ob 80-letnici škofa Grmiča, Znamenje 33(2003) 3–4, str. 49–53.

Kolar, Bogdan: Poslovilna beseda ob smrti prof. dr. Vekoslava Grmiča, naslovnega škofa in nekdanjega profesorja teološke fakultete v Ljubljani, Znamenje 3–4 (2005), str. 12–13.

Kovačič Peršin, Peter: Primer škofa Vekoslava Grmiča, v: Duh inkvizicije. Slovenski katolicizem med restavracijo in prenovo, 2000, Ljubljana 2012, str. 183–217.

– –: Grmičev pogled na ateizem, v: Ateistični zbornik 1–2 (2003), str. 69–72.

– –: Za teologijo socialne pravičnosti, v: Zbornik ob 80-letnici škofa Grmiča, Znamenje 33(2003) 3–4, str. 56–67.

– –: Grmičeva umestitev v zgodovino, Znamenje 35(2005) 3–4, str. 65–85.

– –: Teologija Vekoslava Grmiča, v: Tvegano iskanje resnice, Misli Vekoslava Grmiča (Izbral in uredil Srečko Reher), Društvo Znamenje, Petrovče 2013, str. 281–288.

– –: Družbena in duhovna obzorja Grmičeve teologije, v: Vekoslav Grmič, škof pričevalec (Zbornik), Kulturni center (Knjižna zbirka Frontier), Maribor 2022, str. 89–124.

Kramberger, Franc: Dr. Vekoslavu Grmiču, naslovnemu škofu, v slovo na pogrebu, 23. 3. 2005, v: Znamenje 35(2005) 3–4. Zbornik – v spomin dr. Vekoslavu Grmiču, str. 5–9.

⁴⁰ Dr. Vekoslavu Grmiču, naslovnemu škofu, v slovo na pogrebu, 23. 3. 2005.

Krajnc-Vrečko, Fanika: Prof. dr. Vekoslav Grmič: naslovni škof ucchitanski, upokojeni profesor Teološke fakultete: razstava del ob avtorjevi 80-letnici, Teološka knjižnica 2003, Maribor, 16 strani.

– -: 50 let enote Teološke fakultete v Mariboru (1968–2018), *Edinost in dialog* 73(2018)1, str. 15–20.

Kronika župnije Vransko (pisana je od leta 1781 /strani pa so oštevilčene s svinčnikom/, 395 strani.

Lah, Avgustin: »Tisti, ki so mnoge pripeljali do pravičnosti, pa bodo kakor ...« Dan 12,3, v: Zbornik ob 80-letnici škofa Grmiča, *Znamenje* 33(2003) 3–4, str. 68–73.

– -: Vekoslav Grmič: teolog, profesor in škof, *BV* 1 /2006/, str. 7–22.

– -: Teologija v dialogu s človekom, ki mu služi, *Edinost in dialog* /2018/, str. 163–175.

– -: Nekatere razsežnosti ekološke misli pri Vekoslavu Grmiču, v: *Znamenje* 37(2007) 7–8, str. 18–29.

Lodrant, Jože: Tiho kramljanje z osemdesetletnikom, v: Zbornik ob 80-letnici škofa Grmiča, 33(2003) 3–4, str. 74–82.

– -: Neka tridesetletnica, v: *Nabrani spisi*, Mežica 2000, str. 44–49.

– -: 1939–1949–1989, v: *Nabrani spisi*, Mežica 2000, str. 50–53.

– -: Nova maša, v: *Nabrani spisi*, Mežica 2000, str. 20–35.

Matjašič, Marjan: Cerkev je zmeraj živela v hudih skušnjavah, v: *Znamenje* 33(2003) 3–4. Zbornik ob 80-letnici škofa Grmiča, str. 184–213;

Maver, Aleš: Paradoks Vekoslava Grmiča, *SHS. Časopis za humanistične in družboslovne študije* 2–3 (2013), str. 603–619.

Maver, Aleš: Leto 1968 v Cerkvi v Sloveniji in Vekoslav Grmič, *Edinost in dialog*, 74(2019)1, str. 83–101.

Mrgole-Jukič, Tjaša: Krščanstvo je biti dober človek, v: *Misli iz šole življenja*, Založba Unigraf, Ljubljana 2003, str. 213–222.

Ocvirk, Drago, K.: Risi k izmišljivi drugega, v: Zbornik ob 80-letnici škofa Grmiča, *Znamenje* 33(2003) 3–4, str. 90–96.

Partljič, Slava: Vekoslav Grmič: Verjamem, da duh veje, koder hoče, <http://www.2arnes.si/~gmblgm2/grmic.html>

Petelinšek, Anton: »Človek je predvsem to, v kar veruje, kar upa in kar ljubi«, Zbornik ob 80-letnici, škofa Grmiča, *Znamenje* 33(2003) 3–4, str. 97–103.

Pivec, Franci: Vekoslav Grmič za življenje brez strahu, *ČZN* 4(2016), str. 85–95.

Rajhman, Jože: Vekoslav Grmič šestdesetletnik, v: *Znamenje* 13(1983)3, str. 177–179.

Reher, Srečko: Ob dvojnem jubileju škofa prof. dr. Vekoslava Grmiča, Grmičev zbornik, Ob 75-letnici dr. Vekoslava Grmiča in 30-letnici njegovega škofovskega posvečenja, *Znamenje* 13(1998) 3–4, str. 1–4;

– -: Iskalec resnice in večne Resnice, v: *Znamenje* 2003, 33(2003) 3–4. Zbornik ob 80. letnici str. 201–202, Iskalec Resnice. Ob 80. letnici in 35. letnici škofovskega posvečenja prof. dr. Vekoslava Grmiča, v: *ČZN* 2–3 /2003/, str. 5–11;

- –: Dva jubileja škofa dr. Vekoslava Grmiča: osemdesetletnica in 35-letnica škofovskega posvečenja, v: Mohorjev koledar, MD, Celje 2003, str. 108–114;
 - –: Iskalec resnice iz ljubezni, v: Poslednji spisi. Misli o sodobnosti, Založba Unigraf, Ljubljana 2005, str., 5–14;
 - –: Nekaj postaj na življenjski poti Vekoslava Grmiča, v: Tvegano iskanje resnice. Misli Vekoslava Grmiča, Društvo Znamenje, Petrovče, 2013, str. 267–279;
 - –: Ob 90-letnici teologa in humanista škofa Vekoslava Grmiča, Ateistični zbornik, 2013–2014, str. 82–109;
 - –: Uresničevalec vatikanske »vzhodne politike« papeža Pavla VI. (Spominski zapis ob petnajsti obletnici smrti škofa in humanista dr. Vekoslava Grmiča), Časopis za zgodovino in narodopisje 2–3 (2020), str. 127–185;
 - –: Glasnik in pričevalec evangelijskega krščanstva, v: Vekoslav Grmič, škof pričevalec, Kulturni center Maribor, Maribor 2022, str. 125–197,
- Rojnik, Ivan,** Oznanjujte evangelij, v: Zbornik ob 80-letnici škofa Grmiča, Znamenje 33(2003) 3–4, str. 122–126.
- Vuk, Vili:** Z Grmičem v prijateljstvu, v: Zbornik ob 80-letnici škofa Grmiča, Znamenje 33(2003) 3–4, str. 146–153.
- Žnidarič, Marjan:** Upornik z razlogom. Ob častitljivem jubileju škofa Grmiča, v: Misli iz šole življenja, Založba Unigraf, Ljubljana 2003, str. 227–230.
- Žveglič, Hieronim:** Vekoslav Grmič – 60 letnik, v: Mohorjev koledar, MD, Celje 1984, str. 129–131.

Elektronski vir

Quid est veritas?, Razstavni katalog in povzetek referatov s strokovnega posveta ob stoletnici rojstva mariborskega pomožnega škofa dr. Vekoslava Grmiča (1923–2005). (<https://www.teof.uni-lj.si/vabljeni-na-razstavo-in-strokovni-posvet-grmic-karlin>)